

Anneleen Van Bossuyt, federaal Minister van Maatschappelijke Integratie
Yves Coppieters, Waals Minister van Solidariteit en Voorzitter van de Interministeriële Conferentie Sociale Integratie en Sociale Economie

Cc:

Frank Vandenbroucke, Federaal Minister belast met Armoedebestrijding
Caroline Gennez, Vlaams Minister van Armoedebestrijding
Alain Maron, Minister van Sociale Actie van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering
Elke Van den Brandt, Voorzitster van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC)

Brussel, 29 september 2025

Onderwerp: schrapping van de federale steun voor de opvang van dak- en thuisloze personen aan de OCMW's van de grote steden (het koudeplan)

Geachte Minister Van Bossuyt,
Geachte Minister Coppieters,

Namens de ondertekenaars van dit schrijven willen wij onze ongerustheid uitdrukken over de annulering van de federale subsidie voor de winteropvang van dakloze personen in grote steden (het zogenaamde koudeplan). Wij zijn zeer bezorgd over de impact van deze beslissing op één van de meest preciaire groepen in onze samenleving. Volgens de laatste tellingen zijn de cijfers van mensen die dak- en thuisloos zijn veel hoger dan verwacht in Vlaanderen en Wallonië en is er een verjonging en vervrouwelijking van het publiek. In Brussel is zelfs een zeer sterke stijging vast te stellen.¹ Reeds nu, voor de winter, is er veel ongerustheid op het terrein om mensen opvang te kunnen bieden en staan de opvangstructuren onder druk. Deze beslissing die in deze omstandigheden, vlak voor de winter en zonder coördinatie met de andere overheden genomen wordt, zal ongetwijfeld tot nog meer mensenwaardige en dramatische situaties leiden. Wij dringen er daarom op aan om deze beslissing te herzien, dat de federale regering en de deelstaten hun verantwoordelijk opnemen en dat er dringend overleg in het kader van de Interministeriële Conferentie Sociale Integratie en Sociale Economie (IMC) plaatsvindt om zowel op korte als lange-termijn tot structurele oplossingen te komen.

¹ Volgens de laatste tellingen, zijn 20.363 personen dak- of thuisloos in Vlaanderen en 19.387 personen in Wallonië. In 2024 werden in het Brussels Gewest 9.777 dak- en thuisloze personen geteld, een stijging van 24,5% ten opzichte van 2022. Zie: Mertens, N., Demaerschalk, E., Marana, A., De Moor, N., Moriau, J., Wagener, M. & Hermans, K. (2025). [Dak- en thuisloosheid, globaal rapport. Tellingen 2024](#) en Bruss'help (2025), [Toename van dakloosheid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: wat de telling van 2024](#)

Via uitwisselingen in de Kamer hebben wij vernomen dat deze beslissing genomen is op basis van het feit dat dak- en thuisloosheid een zogenaamde usurperende bevoegdheid zou zijn (gebaseerd op een nota van de Inspecteur van Financiën voor Maatschappelijke Integratie). Wij willen er echter op wijzen dat de federale overheid wel degelijk bevoegdheden heeft inzake dak- en thuisloosheid, denk bijvoorbeeld aan het referentieadres, de installatiepremie en de OCMW-steun aan dakloze personen. Dak- en thuisloosheid stopt niet aan de grenzen van de regio's en de federale overheid heeft een belangrijke rol om het beleid te coördineren, alsook om af te stemmen met het Europees beleid inzake de strijd tegen dakloosheid. Wij willen er ook de aandacht op vestigen dat het federaal regeerakkoord expliciet vermeldt dat de strijd tegen dak- en thuisloosheid opgevoerd moeten worden en dat de aanpak van de federale regering afgestemd dient te worden met relevante actoren en de verschillende bestuursniveaus. Deze eenzijdige beslissing is duidelijk in strijd met het regeerakkoord, alsook met de internationale engagements die België in het kader van de Lissabonverklaring² genomen heeft met als doel om tegen 2030 dakloosheid uit te roeien. Bovendien doet ze afbreuk aan het principe van de menselijke waardigheid, wat nochtans het uitgangsprincipe is van het hoofdstuk armoedebestrijding in het federaal regeerakkoord, de beleidsbrief over maatschappelijke integratie en artikel 23 van onze Grondwet.

Mensen in de dak- en thuisloosheid zijn bijzonder kwetsbaar en worden verstoken van hun basisnoden en -rechten. Zij mogen daarbovenop niet de dupe worden van een gebrek aan overleg en coördinatie tussen de verschillende bestuursniveaus in ons land. Gezien deze beslissing zonder overleg met de deelstaten en grote steden genomen werd, betekent dit ongetwijfeld dat de steun aan dakloze personen erop achteruit zal gaan. Zelfs indien het gat dat de federale regering slaat door de regio's wellicht gedeeltelijk opgevangen zal worden, dreigt dit ten koste te gaan van andere sociale maatregelen en is de duurtijd van deze steun niet gegarandeerd. Het is des te opmerkelijk dat deze beslissing nu genomen wordt, terwijl de actualisering van het interfederaal samenwerkingsakkoord inzake dak- en thuisloosheid lopende is. De onzekerheid en de wanhoop die dergelijke eenzijdige beslissingen met zich meebrengen, moeten te allen tijde vermeden worden. Zowel op korte als langetermijn is er visie, solidariteit en samenwerking nodig om de problematiek van dakloosheid terug te dringen. Bovendien moet de impact van andere beleidsbeslissingen op de dak- en thuisloosheid in rekening worden gebracht, zoals bijvoorbeeld de halvering van de voedselhulp, de federale steun aan de winteropvang in Brussel die beperkt wordt (en vanaf volgend jaar zelfs geschrapt wordt), de uitbreiding van het statuut samenwonende in de sociale bijstand, de beperking van de werkloosheid in de tijd, de overbelasting van opvang- en transitwoningen en andere sociale diensten van de OCMW's, enz. Het is van essentieel belang dat alle bevoegdheidsniveaus, ook de federale regering, hun verantwoordelijkheid opnemen en voor een geïntegreerd en gecoördineerd beleid inzake dak- en thuisloosheid zorgen.

Wij roepen daarom op:

- Dat u deze beslissing terugdraait en dat er in de schoot van de IMC dringend overleg en afstemming komt tussen de federale overheid en de deelstaten zodat op korte termijn een oplossing komt zodat iedere persoon die het nodig heeft een plaats krijgt in de opvangvoorzieningen, zeker nu de winter voor de deur staat.

² Lisbon Declaration on the European Platform on Combatting Homelessness (2021), <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=24120&langId=en>

- Dat in de schoot van de federale regering en de IMC de rol van de federale overheid en de deelstaten bevestigd worden inzake dak- en thuisloosheid. Om op lange-termijn tot structurele oplossingen te komen, dient het interfederaal samenwerkingsakkoord inzake dak- en thuisloosheid zo snel mogelijk geactualiseerd te worden en aangepast te worden aan de principes van de Lissabonverklaring. Wij vragen dat de IMC hier zo snel mogelijk een stappenplan voor uitwerkt.
- Dat het debat over de usurperende bevoegdheden transparant wordt gevoerd. Dit houdt onder meer in dan de nota van de inspecteur van financiën publiek gemaakt wordt en dat de beslissingsrol van de federale regering en de Kamer verduidelijkt worden, alsook de argumenten en stukken waarop zij zich beroepen.

In afwachting van uw antwoord, blijven wij ter beschikking voor verdere informatie.

Met de meeste hoogachting,

Guy Tordeur en Caroline Van der Hoeven, Voorzitter en Coördinatrice van het Belgisch Netwerk Armoedebestrijding (BAPN)

Heidi Degerickx, Algemeen Coördinator van het Vlaams Netwerk tegen Armoede

Emma Janssen, Stafmedewerker van het Brussels Platform Armoede

Christine Mahy, Algemeen en Politiek Secretaris van de Réseau wallon de lutte contre la pauvreté

Nicolas Dekuyssche, Directeur van Le Forum – Bruxelles contre les Inégalités

Met de steun van Antwerps Straatsyndicaat vzw, ATD Vierde Wereld België, Dokters van de Wereld, Dune vzw, Saamo, Samusocial

